

Betreft:	Bijbelstudie	Dit is een uitgave van de Hersteld Hervormde Mannenbond	
Onderwerp:	Jakobus 1 : 1 – 11	Auteur:	Ds. H. Verheul
Jaargang 1	Nummer 2017-10	Deze uitgave is uitsluitend bestemd voor de aangesloten verenigingen	

1. **Jakobus, een dienstknecht van God en van de Heere Jezus Christus, aan de twaalf stammen die in de verstrooiing zijn : Zaligheid.**

Dit eerste vers geeft meteen aan dat we met een brief te maken hebben. Het schema is : afzender, geadresseerde en groet. De schrijver stelt zich voor als Jakobus. Hij zegt echter niet welke Jakobus hij is. We zagen de vorige keer dat de naam Jakobus zelfs zeven maal voorkwam in het N.T. We hebben echter al vastgesteld, dat we hier te maken hebben met Jakobus, de broeder van de Heere Jezus. Dat hij aan zijn naam verder niets toevoegt, kan zijn dat hij er vanuit ging dat hij bekend genoeg was in de gemeente.

Hij noemt zichzelf een dienstknecht of slaaf van God en de Heere Jezus. Opvallend, dat hij zich niet voorstelt met een beroep op zijn familieband met Jezus. Hij vertelt hoe hij op een bepaalde wijze in dienst is van zijn oudste Broeder en wel als slaaf. Het woord slaaf duidt op nederigheid en afhankelijkheid. Een slaaf is iemand, die onvoorwaardelijk, zonder enig voorbehoud, zijn heer heeft te dienen. Een slaaf in dienst van God en verkondigt de wil en wet van zijn Meester.

Met het woord slaaf drukt hij zijn diepe afhankelijkheid en volkomen toewijding uit. Hij noemt zich een slaaf van God en de Heere Jezus Christus. Hij staat in een tweevoudige dienstbetrekking. Hij geeft dus zijn verhouding aan naar zowel God als Christus. Wat bedoelt hij met de uitdrukking slaaf van twee heren? Met God bedoelt hij hier de God van het Oude Testament. Van deze God is hij een dienstknecht. Hij noemt zichzelf zowel een slaaf van deze God als Jezus Christus, om daarmee aan te geven, dat zijn geloof in Jezus (als christen) niets heeft veranderd aan zijn vertrouwen in God (als christen met een Joodse achtergrond).

Zo slaat Jakobus als het ware een brug tussen de oude en de nieuwe bedeling. Hij noemt zich ook een slaaf van de Heere Jezus Christus. Jezus, de Broer van Jakobus, is Heere en Christus. Het woord slaaf krijgt een diepere betekenis als we horen dat hij Jezus Christus als Heere (Kurios) aanduidt. Jakobus weet zich een slaaf van deze Meester. Hij is door genade in Zijn dienst mogen komen. De titel Heere duidt op een verheven positie. Ook duidt Jakobus Jezus aan als de Christus, de Gezalfde. In de naam Christus zit immers het hele verlossingswerk van Jezus opgesloten? Onze Heidelbergse geeft dat ook weer als ons de vraag gesteld wordt : waarom is Hij Christus, dat is, een Gezalfde, genaamd?

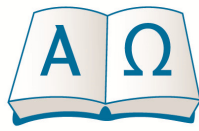
Omdat Hij van God de Vader verordineerd is en met de Heilige Geest gezalfd tot onze hoogste Profeet en Leraar, Die ons de verborgen raad en wil van God ten aanzien van onze verlossing volkomen geopenbaard heeft en tot onze enige Hogepriester, Die ons met de enige offerande van Zijn lichaam verlost heeft, en voor ons met Zijn voorbeding steeds tussen treedt bij de Vader; en tot onze eeuwige Koning, Die ons met Zijn Woord en Geest regeert en ons bij de verworven verlossing beschut en behoudt.

In de namen Christus en Heere zitten al de heilsfeiten opgesloten. Door zich een slaaf van God en de Heere Jezus te noemen, wil hij de lezers inprenten, dat hij niet op eigen gezag naar hen toekomt. Hij staat in dienst van God en van Christus. Wat hij tot hen zegt, komt tot hen met Goddelijk gezag. Ook en vooral de vermaningen, die hij tot hen richt.

Adres van de brief :

Jakobus heeft zijn brief geschreven aan de 12 stammen in de verstrooiing. De uitdrukking 12 stammen kan op drie manieren uitgelegd worden :

1. De omschrijving 12 stammen kan ook een omschrijving zijn van de kerk van het Nieuwe Testament bestaande uit Joden en christenen uit de heidenen. Petrus duidt de kerk van het Nieuwe Verbond in feite aan als het nieuwe Israël. In 1 Petr. 2 : 9 en 10 spreekt hij over een heilig volk, dat eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt. Gezien de vroege datering van de brief van Jakobus, is er nog geen sprake van christenen uit de heidenen. Verschillende teksten in deze brief wijzen echter in de richting van de Joodse christenen als geadresseerden.
2. De omschrijving 12 stammen heeft exclusief betrekking op de christenen uit de Joden. Dit ligt het meest voor de hand. De brief wijst sterk in deze richting, want telkens komt de Joodse achtergrond van de lezers naar voren. Jakobus geeft er mede een geestelijke betekenis aan. Hij wilde met deze uitdrukking de christenen uit het Joodse volk als het ware als het nieuwe Israël aanduiden. De kerk van het Nieuwe Testament is immers de wettige voortzetting van de kerk van het Oude Testament.
3. Letterlijke opvatting, dat het zou slaan op het Joodse volk. De uitdrukking 12 stammen heeft iets dubbelzinnigs in zijn letterlijke betekenis. Het kan de Joden, zowel binnen als buiten Palestina aanduiden. Hier dan buiten Palestina. De brief heeft een missionair karakter om de Joden in het buitenland tot geloof en bekering in Jezus Christus op te roepen. De brief wijst echter in een andere richting. De Joden worden niet tot bekering opgeroepen, maar de christenen uit de Joden worden opgewekt hun geloof in Christus met de daad te bewijzen.

De lezers bevinden zich in de verstrooiing (diaspora). Hierbij moeten we denken aan de letterlijke betekenis. De vraag is waar moeten we deze verstrooiden dan zoeken? Moeten we die zoeken binnen of buiten de grenzen van Palestina? We moeten hier denken aan de verstrooiing van de gelovigen onder invloed van de vervolging, die na de dood van Stefanus plaatsvond (Hand. 8 : 1 - 4, 11 : 19). Jakobus zou zich dan richten tot de gelovigen in de gebieden van Judea, Samaria (Hand. 8 : 1 - 4, en Fenicië, Cyprus, Antiochië (Hand. 11 : 19).

Hij eindigt nu zijn groet met het woord : zaligheid. De bekende brief die op het apostelconvent in Hand. 15 : 23 e.v. is opgesteld en eveneens van de hand van Jakobus is bevat dezelfde groet. Dit versterkt ons in de overtuiging dat de schrijver van deze brief inderdaad Jakobus, de broeder van de Heere Jezus is. Het is de groet van een broeder aan de broeders. De dienstknecht, de slaaf van God en van de Heere Jezus Christus groet zijn medegelovigen. Daarom staan God en de Heere Jezus Christus achter deze welmenende groet. Het is een hartelijke groet van de hemel naar de aarde.

Een hartelijke verbondenheid van God en Christus aan al Gods kinderen. Vanuit deze verbondenheid moet deze brief gelezen worden. Tegelijk komt de schrijver met gezag tot zijn lezers. In zijn woorden komt God en komt Jezus Christus aan het woord en daarom moeten de vermaningen in de brief volgen, ook al zijn ze nog zo scherp, aanvaard en gehoorzaamd worden.

In de verzen 2 t/m 18 handelt Jakobus over allerlei verzoeken, die de gelovigen hebben te verduren. Midden in dit gedeelte horen we een zaligspreking, waarin hij wijst op de kroon des levens, die God geeft aan hen, die Hem liefhebben (vs. 12). In vers 17 gaat het om God, die goede gaven geeft, in vs. 18 God brengt door het Woord tot het ware leven. Het belangrijkste in dit gedeelte is dat God dit nieuwe leven geeft. Tegen deze achtergrond moeten we de volgende verzen lezen.

2. Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt;

In de verzen 2 t/m 8 gaat het om het doel van God met de beproevingen. Jakobus begint met een beschrijving van de situatie van degenen aan wie hij schrijft. Hij spreekt ze aan als zijn broeders om de innige band met hen aan te geven. Hij roept ze op tot vreugde en dat terwijl ze in moeilijke omstandigheden verkeren. Hoe tegenstrijdig het ook mag klinken, ze moeten zich verheugen, wanneer allerlei beproevingen hun deel geworden zijn. Het overkomt ze immers, omdat ze God en Christus mogen toebehoren. Hij wil ze zo als het ware een riem onder het hart steken. Hij spreekt zelfs van velerlei verzoeken. Het woord verzoeken mag ook vertaald worden met beproevingen. Het laatste ligt hier meer voor de hand. In die beproevingen zijn ze gevallen. Het werkwoord vallen roept het beeld op van rovers, waar je door wordt overvallen. Denk maar aan de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. De man, die onderweg was van Jeruzalem naar Jericho, werd overvallen door rovers. Het gaat hier om beproevingen, die van buitenaf komen, in tegenstelling tot de verzoeken in vs. 12, die van binnenuit plaatsvinden.

Over de aard van de beproevingen deelt Jakobus ons niets mee. Het zijn waarschijnlijk beproevingen van maatschappelijke aard. De lezers verkeren onder grote maatschappelijke druk. Ze worden aan alle kanten door de grootgrondbezitters uitgebuit. Hun loon wordt ingehouden en ze worden zelfs voor de rechtbank gesleept (5 : 4, 6). Jakobus zegt dat ze zich hierover moeten verheugen.

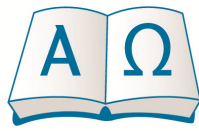
Ze moeten het zelfs voor **grote** vreugde houden. Jullie moeten je geheel en al gelukkig prijzen, dat je beproefd worden. Deze oproep tot blijdschap doet ons meteen denken aan de zaligsprekingen van de Heere Jezus. Verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen (5 : 12).

3. Wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt.

In dit vers motiveert hij zijn oproep tot grote vreugde. Hij doet het eigenlijk op een eigenaardige manier door een beroep te doen op de kennis van de lezers. Jakobus is blijkbaar goed op de hoogte met de situatie, waarin ze verkeren en wat ze zoal ondervonden hebben. Jullie weten, waartoe die moeilijkheden en problemen dienen. Beproevingen komen niet zomaar op ons af. God heeft er de hand in en heeft er een bedoeling mee.

Als ze het moeilijk hebben, moeten ze er aan denken, dat God er vanaf weet. Dat God er iets mee voor heeft in hun leven. Beproevingen zijn zeer zinvol. Ze brengen tot groei in het geloofsleven en tot geestelijke volwassenheid. Ze moeten hun tegenslagen op de juiste wijze verwerken, dan zal het ze tot zegen zijn. De beproevingen dienen om hen op de weg achter de Heere te houden. Jakobus beschrijft in dit en het volgende verzen een geestelijk proces, waarin hij tekent hoe een gelovige alles wat hij aan beproevingen ondergaat tot bevordering van de groei in het geloof is. Het moet leiden tot volmaaktheid. Jakobus wijst daarin eerst op het geloof, dat moet gelouterd worden om sterk te worden. Beproeving staalt het geloof en als gevolg daarvan, bewerkt ze volharding, uithoudingsvermogen onder alle druk en moeite.

Naarmate de volharding doorwerkt, groeit het geloof en wordt een geestelijke rijpheid bereikt. Het geloof wordt

gelouterd, gezuiverd van allerlei verkeerde bijbedoelingen. Wanneer Jakobus hier over geloof spreekt dan beklemtoont hij vooral sterk het vertrouwenselement van het geloof. Het gaat om Gods leiding in het leven van de gelovigen. Ze moeten er op vertrouwen, dat God achter die beproevingen staat. God heeft de hand in wat ze meemaken. Het ware geloof moet beproefd, het moet getoetst worden en het komt als gelouterd uit de toets tevoorschijn.

4. Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk.

Gelouterd geloof brengt tot lijdzaamheid, dat is volharding. Zulk geloof houdt het uit in de beproeving. Wie volhardt in de beproeving wordt de kroon des levens (vs. 12) in het vooruitzicht gesteld. Vers 4 beschrijft dan ook het groeiproces van het geloof. De volharding moet doorwerken. De volharding moet leiden tot het grote doel, dat God met Zijn kinderen voor ogen heeft. Dat doel is tweeledig. God wil niet alleen dat de gelovigen volmaakt en onberispelijk zijn, maar ook dat hun werk volmaakt zal zijn.

Tweemaal gebruikt hij daarom hier het woord volmaakt. Dat woord zullen nog meer keren tegenkomen in deze brief. Hier spreekt hij van het volkomen doorwerken van de volharding in wat de gelovige **doet** en wat hij **is**. De vraag is nu : wat wordt er met een volmaakt werk bedoeld? Het woordje 'werk' is de samenvatting van heel de levenspraktijk. Het gaat hier om de geestelijke inhoud van het aardse leven van de gelovigen. Het werk moet volmaakt zijn, maar ook degene die werkt : opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkig. Dat laatste wil zeggen : in niets tekort schietend. Jakobus mag hier wijzen op de rijke gevolgen van de volharding, dat het leven hier op aarde reeds mag hebben. Het bewerkt :

1. dat de gelovigen volmaakt zijn, dat is geestelijke rijpheid. Geloof moet resulteren in geloofsdaden.
2. dat de gelovigen onberispelijk zijn, dat is geestelijk gezond
3. een volgroeid geloof, in geen ding gebrekkig.

Zo draagt het geloof vrucht. Het komt uit in een zuivere en onbevleete godsdienst (1 : 27).

5. En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden.

In vers 5 lijkt het of de apostel opeens overgaat op een ander onderwerp. Dat is de wijsheid. Na alles wat Jakobus in de vorige verzen gezegd heeft, zou je je af kunnen vragen : hoe kun je die hoogte ooit bereiken? We verstaan Gods bedoelingen niet altijd met de beproevingen, die over ons komen. Daarom hebben we die wijsheid nodig. Merkwaardig dat hij niet spreekt over een tekortschieten in het geloof, maar op een tekortschieten in wijsheid.

In de groei van het geloof speelt de wijsheid een grote rol. Wijsheid is bij Jakobus op een bepaald moment de juiste beslissing nemen. Deze wijsheid komt van boven, van God vandaan. Daarom moet ze van Hem gevraagd, moet ze van Hem afgebeden worden. Het gebed is voor hem dan ook erg belangrijk. Zijn opmerkingen over het gebed lopen als een gouden draad door zijn brief heen (1 : 6, 4 : 3, 5 : 13, 5 : 15 - 18). Hij omschrijft bidden als vragen, een werkwoord waarin een zekere aandrang tot uitdrukking wordt gebracht. Jakobus wijst met betrekking tot God en onze gebeden op twee dingen :

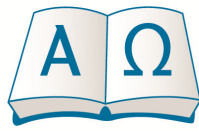
1. God is een gevende God
2. Hoe Hij geeft, mild en zonder verwijt, zonder voorbehoud

Van Gods kant is er geen terughoudendheid ten opzichte van het geven. Daarom hoeft er van onze kant geen terughoudendheid te zijn in het vragen om wijsheid. Bidden is de moeite waard, omdat God graag hoort en even graag helpt. Hij heeft immers nog nooit een bidder laten staan, die met zijn tekort aan wijsheid tot Hem de toevlucht mocht nemen? We zingen toch niet voor niets:

**God, die helpt in nood,
is in Sion groot,
aller volken macht,
niets bij Hem geacht.
Buigt u dan in 't stof,
en verheft met lof,
't heilig Opperwezen;
wilt het eeuwig vrezen.**

6. Maar dat hij ze begere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van den wind gedreven en op- en nedergeworpen wordt.

Het gebed is echter een zaak dat zorgvuldig moet gebeuren. Jakobus plaats nogal eens het positieve tegenover het negatieve. Dat doet hij ook hier als het gaat over het gebed.

1. Positief : het gebed moet zijn in geloof en dat in de zin van geloofsvertrouwen.
2. Negatief : de bidder moet niet twijfelen.

Twijfel is een verkeerde zaak, want dat ondermijnt het gebed van de gelovigen. Twijfel doet een mens lijken op een door de wind aangedreven golf van de zee. Op zo'n golf word je dan op- en neergeworpen. Dan gaat het alle kanten heen en is er nergens houvast. Daarom moeten ze die wijsheid van de Heere begeren in geloof. Want, zonder geloof kan niemand God behagen.

- 7. Want die mens mene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere.**
- 8. Een dubbelhartig man is ongestadig in al zijn wegen.**

In dit en het volgende vers geeft Jakobus een tekening van deze twijfelende mens. Het is nogal scherp wat hij zegt. Want, zegt hij die mens hoeft niets van de Heere te verwachten. Waarom niet? Wel, omdat hij dubbelhartig is. Letterlijk staat er dat zo iemand een dubbel hart heeft. Dat betekent, dat hij verdeeld is. Dat hij om het zo maar te zeggen een gespleten persoonlijkheid heeft. Zo iemand is niet standvastig op zijn levensweg. Het is iemand, die geen koers houdt. Iemand, die stuurloos door het leven gaat. Dat komt ook tot uitdrukking in zijn gebedsleven. Hij bidt wel tot God, maar zijn hart is met andere aardse dingen bezig. Zo iemand moet niet denken iets van de Heere te ontvangen.

In de vs. 9 - 11 gaat het om de geringen en de rijken in de gemeente. Dit is de eerste van de drie keer dat hij armoede ter sprake brengt. In hfst. 4 worden de rijke zakenlieden nog eens extra aangesproken. Het is blijkbaar een belangrijk onderwerp. De onderlinge verhoudingen tussen geringen en rijken schijnt in de kring van de lezers een belangrijke rol te hebben gespeeld. Om Jakobus te begrijpen moeten we terug naar het O.T. en het onderwijs van de Heere Jezus. Het O.T. leert ons dat God Zich ontfermt over de arme, de behoeftige en de vreemdeling (Ps. 68). De Heere wil ook dat Zijn volk begaan is met mensen in nood. Dat blijkt uit de wetten, die de Heere heeft uitgevaardigd (Deut. 10 : 18, 19). In de derde plaats treft ons de tendens dat in het O.T. de arme wordt geïdentificeerd als de vrome (Ps. 10, 37 en 72). In het onderwijs van de Heere Jezus vinden we dezelfde lijn. Met name in het Evangelie van Lukas.

De Heere heeft aandacht voor de arme en waarschuwt de rijken. Het gaat de Heere niet voor het opkomen van de armen zonder meer. Het gaat om de armen binnen de kaders van het verbond. Het gaat ook niet om de rijken als zodanig. Het gaat om de arme en de rijke in relatie tot God en de naaste. Het lijkt erop dat Jakobus hier een nieuw onderwerp aansnijdt, dat los zou staan van het voorgaande.

Niets is minder waar, want armoede was bij uitstek een beproeving waar deze lezers mee te maken hadden. Het geeft een blik in hun sociale omstandigheden. De eerste volgelingen van de Heere Jezus waren afkomstig uit de lagere inkomensgroep. Onder aan de ladder bevonden zich de landarbeiders, die een zeer karig bestaan hadden. Bovenaan die ladder stonden de aanzienlijke families. Dat waren de grondeigenaren. Daartussen een kleine middenstand van handarbeiders en ambtenaren.

De komende drie verzen zijn prachtig opgesteld. In vers 9 een parallel :

1. de geringe moet roemen in zijn hoogheid
2. de rijke moet roemen in zijn geringheid

In vs. 10, 11 zien we woordparen van tegengestelde orde :

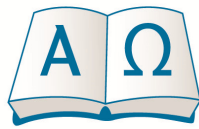
1. de bloem van het veld (geheel)
2. het gras verdort (onderdeel)
3. de bloem valt af (onderdeel)
4. de schoonheid van de bloem vergaat (geheel)

- 9. Maar de broeder, die nederig is, roeme in zijn hoogheid.**

Hier wordt de arme tegenover de rijke geplaatst. Beide krijgen een opdracht. De arme noemt hij broeder. die broeder moet niet vallen in de verzoeking van jaloezie, moedeloosheid of neerslachtigheid, maar roemen in zijn hoogheid. Opvallend is, dat hij niet zoals in vs. 5 de opdracht krijgt om te bidden, opdat zijn armoede mocht worden weggenomen. Hij moet roemen. God kijkt anders tegen zijn armoede aan. Hij moet zich bewust zijn van zijn hoge positie, zijn adel en zich daarin verheugen.

Het oorspronkelijke woord voor roemen komt dichtbij voor vreugde houden (vs. 2). Hoewel hij maatschappelijk en sociaal gering is, is hij bij God in aanzien. De arme heeft niet op grond van zijn armoede recht op een voorkeursbehandeling bij God. De arme mag echter wel op Gods bijzondere zorg rekenen. Jakobus spreekt hier over de gelovige broeder, die in zijn armoede en ellende tot God de toevlucht heeft mogen nemen. Zalig zijn de armen, want hunner is het Koninkrijk der hemelen (Luk. 6 : 20). Dit mag hun roem zijn. Voor hen komt het beste nog.

- 10. En de rijke in zijn vernedering; want hij zal als een bloem van het gras voorbijgaan.**

Bij de rijken ontbreekt het woord broeder. Hoort de rijke dan niet tot de gelovigen? Ja zeker, dat blijkt uit dit vers. Jakobus gebruikt het woord vernedering of nederigheid zowel in maatschappelijk opzicht (arme) als in de verhouding tot God (de rijke). De rijken worden evenals de armen aangesproken. Hij krijgt de opdracht te roemen in zijn vernedering. Zijn bezit is onzeker en kan zo maar worden weggenomen.

Zijn bezit telt op geen enkele wijze voor God. Nederigheid heeft hier geen maatschappelijke betekenis, zoals bij de arme, maar een theologische. Het gaat om de verhouding tot God. De kanttekenaren denken aan een nederig hart, dat zich niet boven anderen verheft. Voor de rijke is er de verzoeking zich op zijn bezit voor te staan.

11. Want de zon is opgegaan met de hitte, en heeft het gras dor gemaakt, en zijn bloem is afgevallen, en de schone gedaante haars aanschijns is vergaan; also zal ook de rijke in zijn wegen verwelken.

Hoe ijdel dat is geeft Jakobus weer met een bloem, die snel vergaat. Het beeld komt uit Jes. 40 en wordt ook door Petrus in 1 Petr. 1 : 24, 25 gebruikt. Het gras en de bloem zijn bekende O.T. beelden om de vergankelijkheid te tekenen (Job 14 : 2, Ps. 37 : 2, Ps. 103 : 15). Zo zal het gaan met de rijke die zijn nederigheid niet beseft en daarin roemt. Ondanks zijn ondernemingen en zakenreizen, zal hij met zijn bezit verwelken.

Te lezen Schriftgedeelten en te zingen Psalmen

Jakobus 1 : 1 – 11

Zingen : Ps. 99 : 1 en 2; Ps. 103 : 8 en 9; Ps. 72 : 6 en 7

Gespreksvragen

1. Jakobus weet zich een dienstknecht, een slaaf van de Heere Jezus. De Heere was onder ons als één die dient. Ambtsdragers en gemeenteleden behoren diezelfde dienende taak te vervullen. Hoe komt het dat het toch dikwijls zo fout kan gaan?
2. In het leven van het geloof hebben we te maken met beproeving en verzoeking. Hebben we daar in gelijke mate mee te maken? Wat is het onderscheid tussen die twee?
3. Wat zijn de grootste verzoeking van onze tijd? Noem er eens enkele. Herkent u die ook in uw eigen leven?
4. We mogen de Heere om wijsheid bidden. Dat bepaalt ons bij het gebed. Hoe is dat in uw leven? Is er iedere dag ruimte voor stille tijd? Voor lezen en gebed?
5. Twijfel is iets wat iedereen denk ik wel eens mee maakt in zijn leven. Waar komt die twijfel vandaan? Wat voor gevolgen heeft dat voor het gebed?

Aantekeningen: